

GELECEĞİN EVİ

- Her türlü robotun ve elektronik gözün mantar gibi bittiği "geleceğin evi" üzerinde aşağı yukarı on yıldır konuşuluyor, yeni yeni projeler yapılıyor. Ne var ki, projelerin insanı bu derece dışlaması ve somut gerçeklerden bu kadar kopuk olması bir yandan da sert tepkilere yol açıyor.

Değişiklik hangi konuda olacaktı? Elbette önce yaşam biçimlerinde bir gelişme görülecek, konfor, güvenlik ve "daha iyi yaşama"ya yönelik yeni gereksinimler ortaya çıkacaktı. Şimdi artık kitlelere, evin ve içinde oturanların korunması, evin yönetiminin otomatik hale gelmesi, evlerimizi işgal eden bir yığın teknik eşyanın bizim dışımızda kullanılması, evle ve evin dışıyla daha esnek bir biçimde bağlantı kurulması gibi kavramlar, oldukça çekici gelmeye başladı.

Geçtiğimiz Aralık ayında Paris'te yapılan "Domotik 1988 Konferansı"nda, Bis Mackintosh tarafından gerçekleştirilen bir anket, Avrupa'daki ailelerin

"Xanadu" mimarisi. Orlando Florida yakınında 1983'te inşa edilmiş olan "zeki" Amerikan evlerinden biri. Bu evin tasarımcıları Stewart Gordon ve Robert Masters, mimarinin insan beyninden esinlendiğini belirterek: "Hattâ, beyin loblarındaki damarlar bile belli oluyor" diyorlar.

% 58'inin, Japon'ların % 85'inin ve Amerikalıların % 86'sının bu tür uygulamalara az-çok ilgi duyduğunu göstermiştir.

Domotik neler vâdediyor? Ziyaretçiyi tanımak için elektronik kapıcıya bir göz atmadan tutun da, salonda ve çocukların odasında televizyonu kapatmak, perde görevi yapan bir duvara filmi yansıtmadan önce, çocuğun karyolasının çevresinde sıcaklığın 20°C olup olmadığını kontrol etmek, enfrarujlu alıcılarda evin kapısındaki yabancı kimseyi saptamak ve canavar düdüğü ya da kırpışan ışık gibi yöntemlerle caydırıcılığı artırarak evi hırsızlara karşı korumak, evin uzaktan kontrolünü sağlamak ya da yangın alarmı vermek, programlanabilir kilitler ve anahtar yerine şifreli bir kart kullanılmasını sağlamak, dairenin bir ucundan verilen bir komut ile banyo küvetini ısıtı ayarlanmış su ile ve kesinlikle taşımadan

* Latince "domus" (ev) sözcüğünden türemiştir.

ROBOTLAR YORGUN

Bundan birkaç yıl önce, evde elektronik ile suni zekâ kullanımı çilgin bir düşünülüyordu. Çok sayıda Amerikan ve Japon şirketi, büyük bir reklâm desteğiyle, telefona cevap veren, evde elektronik süpürmesini gezdiren, ya da bahçedeki çocuklara gözçülük eden bir robotun yakında yapılacağını haber veriyordu. Fakat, bu ileriye dönük ilânlara rağmen pazara fazla bir şey çıkmadı ve birçok kişi bu konudaki tutkularından vazgeçmek zorunda kaldı.

EROI adı verilen bir robotu piyasaya süren Zenith Data Systems, bu alanı bıraktı (fakat EROI'ler, nükleer reaktörlerin bakımı, tamin gibi şaşırtıcı faaliyetlerde kullanılmak üzere alıcı buldular). 1983'te "Androbot" (insansı robot) adı verilen bir robot imâl eden Fransız şirketi Friends Ami'nin ürünü de fazla rağbet görmedi. Oysa bu robot oldukça zekiymi.

Bugün ev robotu pazan (böyle bir pazar olduğu varsayılıyorsa) neredeyse boştur. Geriye kalanlara, Fransa'da FR 3 kanalında çarşamba öğleden sonraları, televizyon seyircilerini kahkahaya boğan robot SICO gibi, ya da kendisine söylediğiniz her şeyi büyük bir kolaylıkla tekrar eden RECO-R-OBO gibi özellikle ses çözümlenmesi kullanan (konuşan) robotlar örnek gösterilebilir. Fakat bu örneklerde oldukça az bir zekâ bulunmaktadır.

Yıldızlar Savaşı'nın insan görünümlü robotlarının damgasını taşıyan fütürist (geleceksi) bir dönemin ardından, bugün konnekte sistem ve şebekelerin gelişmesi sayesinde daha gerçekçi ve düsten uzak sistemler ortaya çıkıyor. Bu, insanların dostları ve

yardımcıları robotların bir daha ortaya çıkmayacakları anlamına mı geliyor? Orası pek belli değil. Fransa'da Toulouse'da suni zekâyâ dayalı bir proje geliştirilmektedir. Japonya'da ve ABD'de bilim adamları hâlâ bu konu üzerinde çalışmalarını sürdürüyorlar. Fakat bu sistemlerin şu anda pazar bulması oldukça zordur. Geliştirme maliyetleri çok yüksek olduğu için de şimdilik pek kimse buna yanaşmamaktadır. Karşı saldırıya geçmeyi bekleyen robotların (geci bir süre için de olsa) hâlâ yorgun olduklarını söyleyebiliriz.

1980 yılı başlarında, özellikle Amerika'da, bir yılın robot türedi. Bu hizmetçi robotlar, köpek gezdirebiliyor, yemek servisi yapabiliyorlar. Ancak yaptıkları işlerin çok sınırlı oluşu, onların ticaret alanında neden pek başarılı olamadıklarını açıklamaya yetiyor.

doldurmak ve benzeri imkânlar, domotik'in bize sağlayabileceklerinden bir bölümünü oluşturuyor.

Doğal olarak, bu tür bir donanıma sahip olacak bir evin, mimarisinin de farklı olması gerekiyordu. Bu nedenle, mimarlar da kolları sıvayarak işe karıştılar ve çok ilginç projeler geliştirdiler. Yukarıda gördüğünüz resim, bu ilginç mimarinin bir örneğidir. Geleceğin evlerinin bu mimarisini görünce insan, ister istemez Aldous Huxley'in "Dünyalann En Güzeli" (yayın yılı 1932) ve George Orwell'in "1984" (yayın yılı 1949) adlı romanlarında anlatılan evrenleri hatırlıyor.

EV İŞLERİNDE YAPAY ZEKÂ

Yapay zekâ değişik alanlarda, özellikle havacılık ve uzaycilık sektörü, petrol sanayii ve tıp alanla-

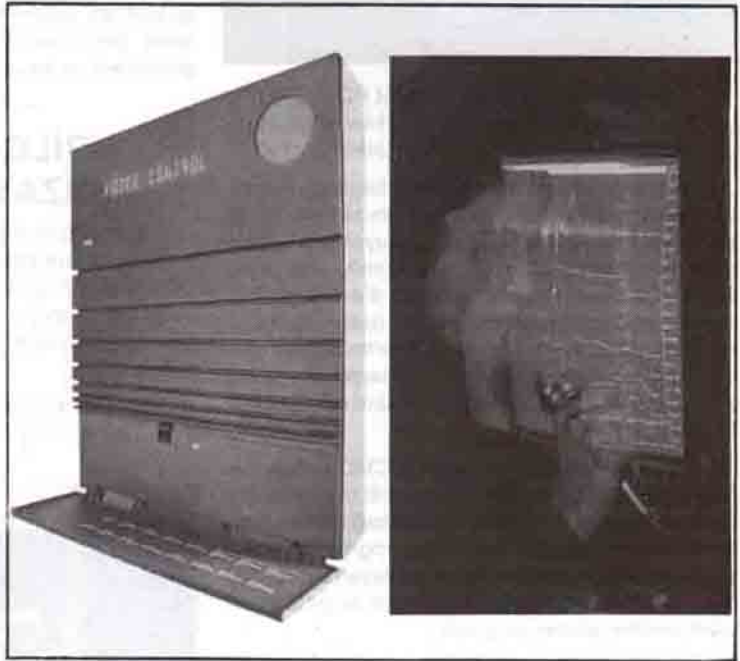

SÜPER MINİ BİLGİSAYAR

Normal bir hesap makinesi gibi görünen "psion organiser II" bu güne kadar yapılmış mini bilgisayarın en mükemmel. Almanca adaptasyonu da üretilen bilgisayar bilgi depolamak ve çağır- mak için kullanılabilir. Özel programa dili, hızlı verimli ve işleme sistemine sahip olan "Organiser II" başparmak büyüklüğünde, küçük bilgisayarların disketleriyle uyum sağlayan EPROM hafızalarıyla da çalışabiliyor. Bu hafızalar bilgisayarın depolama kapasitesini artırıyor ve disketler gibi çabuk bozulmuyorlar.

Organiser II sıradan bilgisayarlara, yazıcılara veya magnetiko- kuyuculara bağlanabiliyor. 1984 yılında üretilen ilk psion organi- zerden oldukça farklı olan bu makine, ilk modelin birçok elektrik devresi birkaç özel entegre devrelere indirgenmiş durumda.

Hobby'den çev: Semih AYDINER

Sesin tanınması, ev aletlerinin kendilerine söylenenleri anlamalarını sağlar. Bu işlev, "Mastervox" ta daha şimdiden mevcut. Ne var ki, öğrendikten sonra, ancak dört ayrı konuşucunun sesini tanıyabiliyor. Çok konuşmacılı sistemler henüz araştırma aşamasında.

rında uzun zamandan beri sözü çok edilen bir konudur. O dönemlerde bu konu, kişilere ve onların hayatlarına çok yabancıydı. Bugün bu yabancılığın kalkması ve domotik aracılığıyla bütün evlere girmesi de imkânsız değildir.

Domotik, aslında, evde kullanılmaya yönelik malları fazladan bir de "zekâ" vermek eğilimi gösteren teknolojik ve ticarî bir gelişmeden doğmuştur. Bu gün elektronik ve enformatik sayesinde yaygın

olarak kullanılan çok sayıda cihaz, elektrikli ev aletleri, görsel-ışitsel cihazlar, mikro-enformatik elektrik ve ısıtma donanımı... vs. artık programlanabilir hale gelmiş olup, kısa zamanda iletişime girebilecek ve bir dereceye kadar da karmaşık işlemler yapabileceklerdir. Bu otomatik cihazların evlere girişi, her halde, fertlerin rahatlığının artmasına orantılı olarak daha da hızlanacaktır.

Sciences et Avenir'den çev.: Ahmet ÖYLEK